

Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice – právní aspekty

Irena Válková

Leges

Vzor citace:

Válková, I.: Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice – právní aspekty. Praha: Leges, 2020, 208 s.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Válková, Irena

Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice – právní aspekty / Irena Válková. – Vydání první. – Praha : Leges, 2020. – 208 stran. – (Teoretik)

České a anglické resumé

Obsahuje bibliografii a bibliografické odkazy

ISBN 978-80-7502-435-0 (brožováno)

* 336.5 * 336.14(4) * 347.73:336.14 * 347.73 * 341.171(4) * (437.3) * (4) * (048.8)

– veřejné výdaje – Česko

– veřejné výdaje – země Evropské unie

– rozpočet Evropské unie

– rozpočtové právo – Česko

– rozpočtové právo – země Evropské unie

– finanční právo – Česko

– finanční právo – země Evropské unie

– evropské právo

– monografie

339.7/.9 – Světová ekonomika a mezinárodní finance [4]

Tato práce byla zpracována s finanční podporou a v rámci projektu „Právní aspekty poskytování peněžních prostředků z rozpočtu EU“, GAUK č. 458218, realizovaného na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v letech 2018 a 2019.

Vydalo Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 4/61, Praha 2,
v roce 2020 jako svou 636. publikaci.

Vydání první

Edice Teoretik

Návrh obálky Michaela Vydrová

Redakce Mgr. Anna Úlovcová

Sazba Gradis

Tisk Tiskárna PROTISK, s. r. o., České Budějovice

www.knihyleges.cz

© Irena Válková, 2020

ISBN 978-80-7502-435-0

Děkuji doc. JUDr. Radimu Boháčovi, Ph.D. za cenné připomínky k této práci. Děkuji vedení sekce 06 Veřejné rozpočty Ministerstva financí za záštitu nad projektem GAUK č. 458218. Děkuji všem kolegyním a kolegům, kteří svými podněty obohatili diskusi v přípravné fázi této práce.

Pravdivá slova nebývají líbivá,
líbivá slova nebyvají pravdivá.
Co je dobré, nepotřebuje obhajoby,
co potřebuje obhajoby, není dobré.
Kdo ví, nepotřebuje vědomosti,
kdo potřebuje vědomosti, neví.
Moudrý nehromadí.
Tím, že vše činí pro druhé,
sám stále více získává,
tím, že vše dává druhým,
sám stále více dostává.
Takové je tao nebes:
prospívá – a nikdy neškodí.
Takové je tao moudrého:
jedná – a nikdy nesoupeří.¹

¹ Předpokládaný autor LAO-C'. Úryvek z knihy *Tao te ťing*, použito překladu B. Krebsové.
In: CIMICKÝ, Jan. *Nefritový drak*. Praha: Baronet, 2000, 214 s. ISBN 80-7214-308-5.

OBSAH

Úvod	11
1. Vymezení tématu prostřednictvím vybraných právních pojmu	15
1.1 Právní normy, metanormativní prvky, právní principy a normy autonomní	16
1.2 Prameny práva	20
1.3 Formy realizace práva	21
1.4 Systém práva	22
1.4.1 Právo veřejné a právo soukromé	22
1.4.2 Právo evropské, právo mezinárodní, právo vnitrostátní	22
1.4.3 Finanční právo, rozpočtové právo, dotační právo a specifické oblasti práva	25
1.5 Znalostní management	27
1.6 Definice pojmu finanční informace	28
1.7 Metody interpretace	28
1.8 Shrnutí	29
2. Právní regulace poskytování peněžních prostředků z rozpočtu EU na nadnárodní úrovni	30
2.1 Právní principy v právu EU	31
2.2 Finanční informace ve vybraných pramenech primárního a sekundárního práva	34
2.2.1 Adresáti finančního práva	35
2.2.2 Roční rozpočet Evropské unie	37
2.2.3 Způsoby plnění rozpočtu a z nich vyplývající právní jednání largo sensu	43
2.2.4 Práva, pravomoci a povinnosti – pravidla	45
2.2.5 Nesplnění povinností – porušení pravidel	46
2.3 Finanční informace v právních jednáních largo sensu	48
2.4 „Soft law“ a jeho vymahatelnost	57
2.5 Zjednodušené vykazování a finanční statistika EU	61
2.6 Praktické použití právní metodologie – rozpočtová politika/ finanční pravidla za výdajovou oblast	65
2.7 Shrnutí	69

3. Právní regulace poskytování peněžních prostředků z rozpočtu EU/FM na mezinárodní úrovni	71
3.1 Právní rámec poskytování peněžních prostředků z finančních mechanismů	73
3.1.1 Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru	74
3.1.2 Finanční mechanismus Norska	77
3.1.3 Program švýcarsko-české spolupráce	78
3.2 Smlouvy s mezinárodním prvkem	81
3.2.1 Příjemci (poskytovatelé) v partnerství	81
3.2.2 Účast státu jako veřejné právnické osoby	84
3.2.3 Pozitivní vymezení obsahu smluv/dohod	86
3.3 Praktické použití právní metodologie – právo finančních mechanismů	87
3.4 Shrnutí	90
4. Právní regulace poskytování peněžních prostředků z rozpočtu EU/FM na národní úrovni	91
4.1 Rozpočtové postupy v rámci státního rozpočtu za oblast EU/FM	92
4.2 Toky prostředků z rozpočtu EU/FM	97
4.3 Právní principy v rozpočtovém právu	99
4.4 Evropeizace rozpočtového práva	105
4.4.1 Přímý účinek a přednost práva	109
4.4.2 „Soft law“ a „kvazisoft law“	112
4.4.3 Řídící a kontrolní struktura – programy EU	114
4.4.4 Řízení finančních mechanismů	119
4.4.5 Organizační složky státu a ostatní jednotky a osoby	122
4.5 Finanční informace pro rozpočtování, plnění, kontrolu rozpočtu a statistiku EU	125
4.6 Praktické použití právní metodologie – výběr ustanovení rozpočtových pravidel	131
4.7 Shrnutí	134
5. Vybrané informační systémy	136
5.1 Vymezení zaměření informačních systémů	136
5.2 Informační systémy na národní úrovni a jejich právní ukotvení	138

5.3	Informační systémy na nadnárodní úrovni a jejich právní ukotvení	145
5.4	Praktické použití právní metodologie – pravidlo „pouze jednou“	148
5.5	Shrnutí	152
6.	Varianty řešení jako podklad pro změnu právní úpravy de lege ferenda	154
6.1	Problémy současného nastavení na národní úrovni	155
6.2	Výzvy nového víceletého finančního rámce	155
6.3	Předpoklad úprav finančních pravidel na evropské úrovni	157
6.4	Varianty řešení	158
6.4.1	Variancia č. 1 – Financování přes státní rozpočet	158
6.4.2	Variancia č. 2 – Financování mimo státní rozpočet	165
6.4.3	Variancia č. 3 – Financování prostřednictvím jednoho fondu	173
6.5	Shrnutí	179
Závěr	180	
Seznam zkratek	190	
Seznam použitých zdrojů	192	
1.	Seznam použité literatury	192
2.	Seznam použitých internetových zdrojů	195
3.	Seznam použitých právních předpisů	199
4.	Seznam použité judikatury	204
Právní aspekty poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice		
Abstrakt	205	
Legal Aspects of EU Funding and Financial Mechanisms in the Czech Republic		
Abstract	207	